

СТАН ТА НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

**КРУПОДЕРЯ Д.С., * МАГІСТР,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

З усіх природних ресурсів, що становлять скарбницю нашої країни, ліс займає особливе місце. Це найдосконаліший, здатний до відтворення природний комплекс, який дає понад 20 тисяч видів цінної продукції. Українська земля щедро обдарована природою. Майже 4500 видів вищих рослин вפלелся в різнобарвний смарагдовий вінок флори України. Тут проліси Полісся і зелених Карпат, діброви Поділля і представники кримських субтропіків. Ліс – це певний природний комплекс, в який входять крім представників рослинного світу, звірі, птахи, різні комахи, міради мікроорганізмів. Запас деревини лісів світу становить 484 мільярди кубічних метрів. На Землі відомо близько 200 тисяч видів вищих судинних рослин. Людина використовує лише їх соту частину.

Ліси України можна охарактеризувати так:

1) відносно низький середній рівень лісистості території країни. Україна займає восьме місце за лісистістю серед країн Європи - фактична лісистість становить 15,7 відсотка від території держави. Отже, площу лісів потрібно збільшувати, адже низька лісистість викликає дестабілізуючі екологічні чинники - ерозію ґрунтів, виснаження річок тощо. За розрахунками науковців, площа лісів у державі повинна займати 20 % її території;

2) зростання лісів у різних природних зонах (Полісся, Лісостеп, Степ, Українські Карпати та гірський Крим), що мають істотні відмінності щодо лісорослинних умов, методів ведення лісового господарства, використання лісових ресурсів та корисних властивостей лісу;

3) переважно екологічне значення лісів та висока їх частка (до 50%) з обмеженим режимом використання;

4) високий відсоток заповідних лісів (13,7%), який має стійку тенденцію до зростання;

5) історично сформована ситуація із закріпленням лісів за численними постійними лісокористувачами (для ведення лісового

---

* Науковий керівник –Павлюк О.В., асистент

господарства ліси надані в постійне користування підприємствам, установам і організаціям більш ніж п'ятдесяті міністерств і відомств);

6) значна площа лісів зростає у зоні радіоактивного забруднення;

7) половина лісів України є штучно створеними і потребують посиленого догляду.

Протягом найближчих десятиріч у всьому світі очікується зростання глобального попиту на продукцію лісового господарства та екологічні послуги. Не винятком є й Україна. Тому потрібно виводити лісове господарство України зі стану збитковості, адже більшість лігоспів знаходяться на повному або частковому державному забезпеченні. Але ж чому більша частина підприємств лісового господарства є не прибутковими? Справа в тому, що лісове господарство «розкидане» по лісорослинним зонам: площа лісів Полісся -37%, Лісостепу - 30,2%, Карпат - 22, 8%, Степу – 5,8% і Криму – 4,2%. Лігоспи, які знаходяться у лісорослинній зоні з високим показником лісистості та високопродуктивними лісами є прибутковими, адже мають можливість виготовляти значну кількість продукції лісозаготівлі та переробки. Лісові господарства, які знаходяться, наприклад, у степу з лісистістю 4% та низькопродуктивними лісами, є збитковими, адже реалізації продукції незначна, а витрати на ведення лісового господарства високі.

Також лісове господарство країни має такі проблеми:

1) Недосконалість нормативно - правової бази щодо ведення лісового господарства;

2) Недосконалість управління лісами, що належать до різних форм власності;

3) Відсутність планових та економічних механізмів запровадження природозбережувальних технологій або їх елементів охорони, захисту, відновлення лісів;

4) Зростання антропогенного навантаження на лісові екосистеми, глобальна зміна клімату;

5) Недосконалість податкової бази, яка не враховує довгострокового періоду лісовирощування;

6) Рівень середньої зарплати нижчий від загальнодержавного;

7) Значні обсяги незаконних рубок, незаконний перерозподіл земель лісового фонду, неналежний правовий статус лісової охорони.

В зв'язку з цим сучасний стан лісового господарства потребує значного покращення.

За результатом опрацювання навчальної, періодично-фахової та статистичної літератури, можна запропонувати такі основні шляхи

виходу лісового господарства із кризового стану:

1) Підвищення лісистої країни за рахунок виконання робіт зі створення захисних насаджень і полезахисних смуг на деградованих, малопродуктивних та інших землях.

2) Оптимізація структури та кількості лісгосподарських підприємств з ведення лісового господарства залежно від лісорослинних зон та екологічного та експлуатаційного значення лісу .

3) Стимулювання створення в лісах рекреаційної та туристичної інфраструктури.

4) Вдосконалення системи оподаткування лісового господарства.

5) Вивчення нових технологій і методів організації і ведення лісового господарства.

6) Запровадження реалізації деревини на конкурсних засадах через аукціони, торги тощо, для формування прозорого ринку.

7) Продаж готової продукції, переробка деревини з виходом на зарубіжних покупців.

Отже, лісове господарство України потребує реформування, але для цього необхідне значне фінансування з держбюджету. Так наприклад, для реалізації програми «Ліси України » підприємствами Держкомлісгоспу передбачено створення 415 тис. га. нових лісів, для чого потрібно 1,9 млрд. грн. Тому необхідне залучення значних інвестицій для виведення лісового господарства із кризового стану.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КООПЕРАТИВІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Крутько М.А.,*

*ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА*

Сільськогосподарська кооперація є основою для подальшого розвитку інфраструктури аграрного ринку, відіграє виняткову роль у зміцненні економічного потенціалу, конкурентноздатності і соціального статусу сільськогосподарських виробників, поліпшенні умов господарювання і створенні стимулів для росту товарної продукції. Кооперація здатна вирішити багатопланові завдання: підтримати фермерство, сільськогосподарських виробників, сприяти

---

* Науковий керівник –Амбросов В.Я., д. е. н., професор